

**PRZEGLĄD UCHWAŁ IZBY KARNEJ
SĄDU NAJWYŻSZEGO W ZAKRESIE
PRAWA KARNEGO MATERIALNEGO,
PRAWA KARNEGO WYKONAWCZEGO,
PRAWA KARNEGO SKARBOWEGO
I PRAWA WYKROCZEŃ ZA 2017 R.**

RYSZARD A. STEFAŃSKI*

DOI: 10.26399/iusnovum.v13.1.2019.04/r.a.stefanski

1. USIŁOWANIE NIEUDOLNE (ART. 13 § 2 K.K.)

Usiłowanie nieudolne – zgodnie z art. 13 § 2 k.k. – zachodzi wtedy, gdy sprawca nie uświadamia sobie, że dokonanie jest niemożliwe ze względu na brak przedmiotu nadającego się do popełnienia na nim czynu zabronionego lub ze względu na użycie środka nienadającego się do popełnienia czynu zabronionego. Na tle tego przepisu zrodziła się wątpliwość, jak należy rozumieć zwrot: „brak przedmiotu nadającego się do popełnienia na nim czynu zabronionego”. Chodzi o to, czy jest nim tylko taki przedmiot, na który nakierowany jest zamiar sprawcy, czy też także inny przedmiot potencjalnie nadający się do popełnienia na nim czynu zabronionego. Co do tego występuje różnica poglądów w doktrynie i judykaturze¹ i można wyróżnić trzy stanowiska: subiektywne, obiektywne i subiektywno-obiektywne.

Według zwolenników subiektywnego poglądu, brak przedmiotu, nadającego się do popełnienia czynu zabronionego zachodzi wówczas, gdy nie jest nim przedmiot, na który sprawca jest nastawiony i jest nim zainteresowany, a tym samym przedmiot nadający się do popełnienia na nim przestępstwa łączy się z zamiarem sprawcy. Sprawcy nie towarzyszy zamiar skierowania działania na jakikolwiek

* prof. dr hab., Kierownik Katedry Prawa Karnego Wydziału Prawa i Administracji Uczelni Łazarskiego w Warszawie; e-mail: sterysz@interia.pl

¹ K. Janczukowicz, *Brak przedmiotu oczekiwanego przez sprawcę a nieudolność usiłowania kradzieży (rozboju)*, LEX/el. 2015.

przedmiot, lecz na przedmiot o określonych właściwościach, np. co do rodzaju lub wartości. Ocena przedmiotu jest dokonywana z punktu widzenia sprawcy. Obiektywna możliwość dokonania czynu zabronionego na przedmiocie innym niż ten, na który sprawca kieruje swój zamiar, nie może przesądzać o kwalifikacji usiłowania jako udolnego². Sąd Najwyższy podkreślał, że: „O usiłowaniu udolnym nie może bowiem decydować to, że sprawca – realizując znamiona przestępstwa rozboju i nie dokonując kradzieży pieniędzy z przyczyn właśnie obiektywnych – nie dokonał kradzieży innej rzeczy (nie dokonał kradzieży żadnej innej rzeczy przedstawiającej wartość majątkową i posiadanej przez pokrzywdzonego), choć »w ogóle« taka możliwość istniała”³.

Zdaniem przedstawicieli obiektywnego poglądu, o tym czy jest brak przedmiotu nadającego się do popełnienia czynu zabronionego decyduje obiektywna możliwość jego dokonania na jakimkolwiek desygnacie przedmiotu czynności wykonawczej⁴. Sąd Najwyższy wprost stwierdzał, że: „Przez brak przedmiotu nadającego się do popełnienia na nim czynu zabronionego, określony w art. 13 § 2 k.k., należy

² Uchwała SN z dnia 20 listopada 2000 r., I KZP 36/2000, OSNKW 2001, nr 1–2, poz. 1 z głosami aprobującymi A. Wąska, OSP 2001, nr 4, s. 172–174; J. Giezka, Prok. i Pr. 2001, nr 9, s. 105–111; E. Markowskiej, Prok. i Pr. 2005, nr 9, s. 125–130; Sz. Majchera, TBSPUJ 2004, nr 11–12, krytyczną J. Biedermana, Pal. 2001, nr 7–8, s. 212–217, uwagami krytycznymi S. Zabłockiego, *Przegląd orzecznictwa Sądu Najwyższego – Izba Karne*, Pal. 2001, nr 1–2, s. 205–206 i R.A. Stefańskiego, *Przegląd uchwał Izby Karnej Sądu Najwyższego w zakresie prawa karnego materialnego, prawa karnego wykonawczego i prawa wykroczeń za 2000 r.*, WPP 2001, nr 1, s. 98–100; wyrok SA we Wrocławiu z dnia 13 sierpnia 2015 r., II AKA 171/15, LEX nr 1798770; wyrok SA w Lublinie z dnia 26 lutego 2013 r., II AKA 18/13, LEX nr 1292669; wyrok SA w Lublinie z dnia 4 kwietnia 2006 r., II AKA 66/06, LEX nr 183573; wyrok SA w Łodzi z dnia 28 marca 2006 r., II AKA 45/06, LEX nr 273995; wyrok SA w Katowicach z dnia 24 maja 2005 r., II AKA 155/05, LEX nr 165204; wyrok SA w Katowicach z dnia 21 kwietnia 2005 r., II AKA 114/05, Prok. i Pr. – wkł. 2006, nr 1, poz. 17; wyrok SA w Łodzi z dnia 21 lutego 2002 r., II AKA 17/02, Prok. i Pr. – wkł. 2004, nr 3, poz. 24; wyrok SA w Katowicach z dnia 28 lutego 2002r., II AKA 549/01, Prok. i Pr. – wkł. 2002, nr 12, poz. 27; wyr. SA w Lublinie z dnia 8 kwietnia 1997 r., II AKA 55/97, Prok. i Pr. – wkł. 1997, nr 10, s. 12–13; wyrok SA z dnia 22 kwietnia 1997 r., II AKA 65/97, KZS 1998, nr 1, poz. 35; R. Góral, *Kodeks karny. Praktyczny komentarz*, Warszawa 2007, s. 43; T. Sroka, [w:] M. Królikowski, R. Zawłocki (red.), *Kodeks karny. Część ogólna. Komenatrz. Art. 1–116*, Warszawa 2017, s. 386; K. Wiak, [w:] A. Grześkowiak, K. Wiak, (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2018, s. 169–170.

³ Uchwała SN z dnia 20 listopada 2000 r., I KZP 36/2000, OSNKW 2001, nr 1–2, poz. 1.

⁴ Postanowieniu SN z dnia 16 lutego 2010 r., V KK 354/09, OSNwKW 2010, poz. 340; postanowienie SN z dnia 28 kwietnia 2001 r., V KK 33/11, Lex 817558; wyrok SA w Katowicach z dnia 28 lutego 2002 r., II AKA 549/01, LEX nr 56778; wyrok SA w Łodzi z dnia 4 czerwca 2013 r., II AKA 97/12, LEX nr 1409183; wyrok SA w Lublinie z dnia 24 września 2013 r., II AKA 131/13, LEX nr 1439168; wyrok SA w Białymstoku z dnia 18 czerwca 2015 r., II AKA 73/15, LEX nr 1439168; O. Chybiński, *Rozbój*, Wrocław 1975, s. 25; A. Marek, *Istota nieudolnego usiłowania przestępstwa*, RPEiS 1968, nr 1, s. 100; tenże, *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2010, s. 66; R. Zawłocki, [w:] M. Królikowski, R. Zawłocki, (red.), *Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz do art. 1–31*, t. I, Warszawa 2010, s. 588; A. Zoll, [w:] A. Zoll, (red.), *Kodeks karny. Część ogólna, Komentarz do art. 1–52*, t. I, cz. 1, Warszawa 2016, s. 297; B. J. Stefańska, [w:] R.A. Stefański, (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2018, s. 213–214; V. Konarska-Wrzosek, [w:] V. Konarska-Wrzosek, (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2018, s. 112.

uznać brak obiektywny, nie zaś zdyskwalifikowanie przez sprawcę przedmiotu ze względu na nieprzydatność dla niego⁵.

Reprezentujący pogląd subiektywno-obiektywny uznają, że oceny, czy przedmiot nadaje się do popełnienia na nim czynu zabronionego, dokonuje się z punktów widzenia subiektywnego i obiektywnego. Chodzi o swoistą obiektywizację oceny subiektywnej, której wyrazem jest samo zachowanie sprawcy. Jeżeli realizuje on zamach, to oznacza, że jest przekonany o istnieniu przedmiotu, na który można by go skierować. Jeśli natomiast w ocenie sprawcy takiego przedmiotu brak, to naturalną konsekwencją – oczywiście przy założeniu racjonalności jego zachowania – jest jego rezygnacja z podejmowania albo kontynuowania zamachu. W pierwszym przypadku obiektywizacja polega na stwierdzeniu, że albo desygnat znamienia określającego przedmiot zamachu w danej sytuacji realnie istniał (usiłowanie udolne), albo desygnatu takiego zabrakło (usiłowanie nieudolne). W drugim przypadku, skoro sprawca uznał, że nie było przedmiotu, na który mógłby zostać skierowany zamach, oceny takiej nie powinno się weryfikować poprzez stwierdzenie występowania lub też nie jakiegokolwiek jego desygnatu. Konsekwencją jest zatem brak przedmiotu nadającego się do popełnienia na nim czynu zabronionego, mimo formalnego istnienia jego desygnatu, będącego przesłanką nieudolności usiłowania⁶.

Sąd Najwyższy w uchwale 7 sędziów z dnia 19 stycznia 2017 r., I KZP 16/16, (OSNKW 2017, Nr 3, poz. 12) przyjął, że: „**1. Zawarte w art. 13 § 2 k.k. wyrażenie: »brak przedmiotu nadającego się do popełnienia na nim czynu zabronionego« oznacza brak takiego przedmiotu, który należy do zbioru desygnatów znamienia przedmiotu czynności wykonawczej typu czynu zabronionego, do którego popełnienia zmierza sprawca.**

2. Pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sprawcy usiłowania nieudolnego (art. 13 § 2 k.k.) może być in concreto uwarunkowane poczynionymi ustaleniami co do zamiaru popełnienia czynu zabronionego na określonym przedmiocie”. Uchwała ta spotkała się w piśmiennictwie zarówno z krytyką⁷, jak i aprobatą⁸.

Sąd Najwyższy opowiedział się za koncepcją obiektywistyczną, a uzasadniając to stanowisko uwzględnił wykładnię językową, funkcjonalną i historyczną. Mając na uwadze tę pierwszą wskazał, że określenie przedmiot nadający się do popełnienia na nim czynu zabronionego wiąże się bezpośrednio ze znamieniem przedmiotu czynności wykonawczej typu przestępstwa, a zwrot »nie uświadamia sobie, że dokonanie jest niemożliwe«, jest komponentem strony podmiotowej. Wywodzi, że art. 13 § 2 k.k. określa formę popełnienia każdego typu przestępstwa, z tym że nie

⁵ Postanowienie SN z dnia 28 kwietnia 2011 r., V KK 33/11, Prok. i Pr. – wkł. 2011, nr 12, poz. 1.

⁶ J. Giezek, Glosa do uchwały SN z dnia 20 listopada 2000 r., I KZP 36/2000, Prok. i Pr. 2001, nr 9, s. 111; tenże, [w:] M. Bojarski, (red.), *Prawo karne materialne. Część ogólna i szczególna*, Warszawa 2010, s. 220–221; E. Markowska, Glosa do uchwały SN z dnia 20 listopada 2000 r., I KZP 36/2000, Prok. i Pr. 2005, nr 9, s. 125; wyrok SA w Łodzi z dnia 28 marca 2006 r., II AKA 45/06, Prok. i Pr. – wkł. 2007, nr 7–8, poz. 31.

⁷ Zob. glosy krytyczne do tej uchwały A. Jezuska, Prok. i Pr. 2017, nr 4, s. 151–166; K. Kmała, Prok. i Pr. 2017, nr 6, s. 156–167; M. Małeckiego, OSP 2017, nr 7–8, poz. 79.

⁸ Zob. głosę aprobującą D. Krakowiaka, LEX/el. 2017; M. Mozgawa, [w:] M. Mozgawa, (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2017, s. 68.

jest możliwe dokonanie jakiegokolwiek z nich ze względu na to, że sprawca pozostawał w nieświadomości, że nie ma przedmiotu nadającego się do skierowania nań czynności wykonawczej. Ze względu na brak werbalnego powiązania w art. 13 § 2 k.k. „przedmiotu nadającego się do popełnienia na nim czynu zabronionego” z zamiarem sprawcy, właściwość „nadawania się” oznacza, że przedmiot, którego braku sprawca nie uświadamia sobie, należy do zbioru określonego znamieniem przedmiotu czynności wykonawczej typu przestępstwa. Jeśli przedmiot znajduje się w zasięgu czynności wykonawczej przedsięwziętej przez sprawcę, to nie można przyjąć, że dokonanie nie jest możliwe ze względu na brak przedmiotu nadającego się do tego. W takiej sytuacji sprawca, który zmierzał bezpośrednio do dokonania, nie spełnia podstawowej właściwości usiłowania nieudolnego jako nigdy niemożęcego doprowadzić do dokonania. Organ ten argumentuje, że racjonalny ustawodawca formułował przepisy art. 13 § 1 i § 2 k.k. w taki sposób, by granica modelowa między udolnością i nieudolnością nie mogła być relatywizowana do zamiaru sprawcy mogącego przybierać różny kształt w zależności od konkretnych okoliczności czynu, wyłaniających się w fazie zmierzania do dokonania.

Z porównania z poprzednimi regulacji usiłowania nieudolnego, Sąd Najwyższy wysnuł wniosek, że ustawodawca sukcesywnie obiektywizował opis konstrukcji normatywnej usiłowania nieudolnego. W kodeksie karnym z 1932 r. niemożliwość dokonania, ze względu na brak nadającego się przedmiotu, była odniesiona do zamierzonego przestępstwa. W kodeksie karnym z 1969 r. zamierzenie zostało powiązane tylko ze skutkiem, którego sprawca nie osiąga ze względu na użycie nienadającego się środka. W kodeksie karnym z 1997 r. opis usiłowania nieudolnego w ogóle nie zawiera sformułowania wskazującego na „zamierzenie” sprawcy, co oznacza, że ustawodawca, rezygnując z tego sformułowania w treści art. 13 § 2 k.k., pojęcie zamiaru odnosi do każdego usiłowania; w zakresie usiłowania nieudolnego, odnosi się do dokonania czynu zabronionego w takim samym rozumieniu, w jakim występuje w przepisie definiującym podstawową postać usiłowania (art. 13 § 1 k.k.).

Sąd Najwyższy zdawał sobie sprawę, że opowiedzenie się za obiektywistyczną koncepcją może sugerować, że w wypadku gdy zdaniem sprawcy przedmiot nie odpowiada temu, jaki sobie wyobrażał, nie dokonuje dalszych czynności, a więc odstępuje od usiłowania, a to powodowałoby, że nie podlega karze (art. 15 § 1 k.k.). W związku z tym twierdzi, że w takim wypadku nie jest zrealizowane znamie dobrowolności, bowiem istotą dobrowolności odstąpienia od dokonania jest porzucenie przez sprawcę zamiaru popełnienia czynu zabronionego z własnej woli⁹. Tymczasem sprawca nie dokonuje czynu zabronionego tylko dlatego, że przedmiot nie spełnia jego oczekiwań.

Argumentacja przytoczona przez Sąd Najwyższy jest nieprzekonująca. Słusznie zauważa się w piśmiennictwie, że czyn zabroniony, o którym jest mowa w art. 13 § 2 k.k., jest czynem zabronionym, do którego dokonania sprawca bezpośrednio zmierza; zachowanie stanowiące bezpośrednio zmierzanie dotyczy czynu zabronionego, który sprawca zamierza popełnić. Zatem w art. 13 § 2 k.k. chodzi o brak

⁹ Wyrok SN z dnia 3 stycznia 1980 r., I KR 329/79, OSNKW 1980, z. 9, poz. 73; D. Gajdus, *Czynny żal w polskim prawie karnym*, Toruń 1984, s. 83.

przedmiotu nadającego się do popełnienia na nim czynu zabronionego zamierzonego przez sprawcę, a nie o brak przedmiotu nadającego się do popełnienia na nim jakiegokolwiek czynu zabronionego przez sprawcę¹⁰. W doktrynie twierdzi się, że: „Brak dokonania czynu zabronionego jest w przypadku usiłowania nieudolnego wynikiem niemożności popełnienia w zaistniałych warunkach tego czynu ze względu na brak przedmiotu nadającego się do popełnienia na nim zamierzonego czynu zabronionego albo ze względu na użycie przez sprawcę środka nie nadającego się do realizacji przyjętego zamiaru”¹¹. Ponadto szereg trafnych krytycznych uwag zostało zawartych we wskazanych wyżej glosach krytycznych do tej uchwały.

Oceny, czy przedmiot nie nadawał się do popełnienia na nim czynu zabronionego nie można dokonywać z pominięciem zamiaru sprawcy, ale nie może on mieć decydującego znaczenia, a trzeba oceniać go z pozycji obiektywnych. Tym samym najwłaściwsza jest koncepcja subiektywno-obiektywna, które uszła uwadze nie tylko Sądu Najwyższemu, ale i glosatorom tej uchwały.

Ponadto nie sposób nie zauważyć, że nietrafnie Sąd Najwyższy wskazał, że przestępstwem urojonym jest bezpośrednio zmierzanie do popełnienia czynu zabronionego, który nie dochodzi do skutku z innych względów niż brak przedmiotu, na którym można popełnić czyn zabroniony, lub też posłużenie się środkiem nie nadającym się do dokonania czynu zabronionego. Jest to pogląd nietrafny, gdyż przestępstwo urojone polega na tym, że sprawca błędnie sądzi, że jego zachowanie jest przestępstwem¹², a wskazane zachowanie należy ocenić jako niekaralne usiłowanie nieudolne¹³.

2. WARUNKOWE PRZEDTERMINOWE ZWOLNIENIE (ART. 77 § 1 K.K.)

W myśl art. 77 § 1 k.k. skazanego na karę pozbawienia wolności sąd może warunkowo zwolnić z odbycia reszty kary tylko wówczas, gdy jego postawa, właściwości i warunki osobiste, okoliczności popełnienia przestępstwa oraz zachowanie po jego popełnieniu i w czasie odbywania kary uzasadniają przekonanie, że skazany po zwolnieniu będzie stosował się do orzeczonego środka karnego lub zabezpieczającego i przestrzegał porządku prawnego, w szczególności nie popełni ponownie przestępstwa. Z przepisu tego wynika, że o decyzji w przedmiocie warunkowego przedterminowego zwolnienia decyduje prognoza kryminologiczna, a nie mają zastosowania dyrektywy sądowego wymiaru kary. Taki też pogląd jest wyrażany w judykaturze i doktrynie¹⁴. Niemniej, pozytywna prognoza kryminalna, wynika

¹⁰ A. Jezusek, Glosa do uchwały 7 sędziów SN z dnia 19 stycznia 2017 r., I KZP 16/16, Prok. i Pr. 2017, nr 4, s.157.

¹¹ A. Zoll, [w:] W. Wróbel, A. Zoll (red.), *Kodeks karny...*, t., I. cz. 1, s. 291.

¹² R.A. Stefański, *Przestępstwo urojone*, Prok. i Pr. 2008, nr 3, s. 33–34.

¹³ A. Jezusek, Glosa do uchwały 7 sędziów SN z dnia 19 stycznia 2017 r., *op. cit.*, s. 155; K. Kmak, Glosa do uchwały SN z dnia 19 stycznia 2017 r., *op. cit.*, s. 161.

¹⁴ Postanowienie SN z dnia 21 czerwca 2000 r., V KKN 160/2000, Prok. i Pr. – wkł. 2000, nr 12, poz. 4; postanowienie SA w Warszawie z dnia 6 października 1998 r., II AKz 14/98; Apelacja, SA w Warszawie 1999, nr 1, poz. K – 2; postanowienie SA w Łodzi z dnia 20 października 1998 r., II AKz 152/98, Prok. i Pr. – wkł. 2000, nr 5, poz. 19; postanowienie

nie tylko z zachowania się skazanego w trakcie odbywania kary, ale i cech osobowości, które przejawiał, popełniając przestępstwo. Dlatego nie wystarczy sama kwalifikacja prawna przestępstwa, a niezbędne jest rozważenie treści materialnej przestępstwa, a w szczególności elementów strony podmiotowej przestępstwa i czynności wykonawczych¹⁵.

SA w Krakowie z dnia 8 lipca 1999 r., II AKz 299/99, Prok. i Pr. – wkł. 1999, nr 11–12, poz. 13; postanowienie SA w Krakowie z dnia 8 lipca 1999 r., II AKz 322/99, KZS 1999, nr 6–7, poz. 9; postanowienie SA w Lublinie z dnia 16 sierpnia 1999 r., II AKz¹ 320/99, Prok. i Pr. – wkł. 2000, nr 3, poz. 24; postanowienie SA w Krakowie z dnia 19 sierpnia 1999 r., II AKz¹ 352/99, Prok. i Pr. – wkł. 2000, nr 1, poz. 22.

Postanowienie SA w Krakowie z dnia 20 października 1999 r., II AKz 441/99, LEX nr 38624; postanowienie SA w Krakowie z dnia 29 października 1999 r., II AKz¹ 441/99, KZS 1999, nr 10, poz. 43; postanowienie SA w Krakowie z dnia 21 czerwca 2000 r., II AKz¹ 217/00, KZS 2000, nr 6, poz. 12; postanowienie SA w Krakowie z dnia 27 czerwca 2000 r., II AKz¹ 202/00, Prok. i Pr. 2000, nr 12, poz. 20; postanowienie SA w Krakowie z dnia 6 czerwca 2001 r., II AKz¹ 189/01, Prok. i Pr. – wkł. 2002, Nr 4, poz. 25 z głosem aprobującą S. Leleńtala, Prz. Więz. Pol. 2002, nr 36, s. 156–158; postanowienie SA w Krakowie z dnia 7 czerwca 2001 r., II AKz 209/01, KZS 2001, nr 6, poz. 29; postanowienie SA w Lublinie z dnia 7 listopada 2001 r., II AKz 563/01, OSA 2002, nr 5, poz. 38; postanowienie SA w Krakowie z dnia 13 grudnia 2001 r., II AKz¹ 484/01, KZS 2001, nr 12, poz. 25; postanowienie SA w Krakowie z dnia 27 czerwca 2003 r., II AKz 273/02, KZS 2003, nr 6, poz. 30; postanowienie SA w Krakowie z dnia 25 czerwca 2004 r., II AKz 292/04, KZS 2004, nr 6, poz. 22; postanowienie SA w Krakowie z dnia 19 sierpnia 2005 r., II AKz 521/05, KZS 2005, nr 7–8, poz. 80; postanowienie SA w Lublinie z dnia 12 października 2005 r., II AKz 594/05, OSA 2007, nr 9, poz. 47; postanowienie SA w Lublinie z dnia 28 grudnia 2005 r., II AKz 880/05, LEX nr 166038; postanowienie SA w Lublinie z dnia 2 października 2006 r., II AKz 768/06, LEX nr 229387; postanowienie SA w Lublinie z dnia 27 grudnia 2007 r., II AKz 1075/07, LEX nr 357121; postanowienie SA we Wrocławiu z dnia 12 października 2007 r., II AKz 754/07, LEX nr 327521; postanowienie SA we Wrocławiu z dnia 24 stycznia 2007 r., II AKz 76/07, Prok. i Pr. – wkł. 2008, nr 2, poz. 18; postanowienie SA w Lublinie z dnia 8 sierpnia 2007 r., II AKz 527/07, KZS 2007, nr 10, poz. 70; postanowienie SA w Lublinie z dnia 27 lipca 2008 r., KZS 2008, nr 6, poz. 57; postanowienie SA w Lublinie z dnia 15 kwietnia 2009 r., II AKz 285/09, LEX nr 508303; postanowienie SA w Lublinie z dnia 27 października 2010 r., II AKz 846/10, LEX nr 677930; postanowienie SA w Białymstoku z dnia 31 stycznia 2013 r., II AKz 43/13, LEX nr 1271803; postanowienie SA w Krakowie z dnia 22 października 2015 r., II AKz 1039/15, KZS 2015, nr 11, poz. 38; J. Kulesza, Glosa do postanowienia SA w Warszawie z dnia 3 listopada 1998 r., II AKz 115/98, Pal. 2000, nr 1, s. 179 i n.; M. Kosiada, Glosa do postanowienia SA we Wrocławiu z dnia 13 października 2004 r., II AKz 685/04, Prok. i Pr. 2007, nr 5, s. 168–174; J. Lachowski, *Instytucja warunkowego przedterminowego zwolnienia*, PiP 2008, nr 2, s. 110 i n.; tenże, *Przesłanka materialna warunkowego przedterminowego zwolnienia na gruncie kodeksu karnego*, Prok. i Pr. 2008, nr 11, s. 36 i n.; tenże, *Warunkowe zwolnienie z reszty kary pozbawienia wolności*, Warszawa 2010, s. 204; tenże, [w:] M. Królikowski, R. Zawłocki (red.), *Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz. Art. 1–116*, Warszawa 2017, s. 1029; A. Marek, *Kodeks karny...*, s. 186; T. Kalisz, *Warunkowe przedterminowe zwolnienie z reszty kary pozbawienia wolności z perspektywy problemów z ustaleniem treści i kierunku prognozy kryminologicznej*, [w:] T. Kalisz (red.), *Nowa Kodyfikacja Prawa Karnego*, t. XXX, Wrocław 2013, s. 179; S. Leleńtal, [w:] M. Melezini (red.), *System Prawa Karnego. Kary i inne środki reakcji karnoprawnej*, t. 6, Warszawa 2016, s. 1165–1167; tenże, Glosa do postanowienia SA w Gdańsku z dnia 18 października 2000 r., II AKz 943/2000 i z dnia 7 czerwca 2005 r., II AKz 399/2005, Prz. Więz. Pol. 2006, nr 51, s. 173 i n.; K. Postulski, *Kodeks karny wykonawczy. Komentarz*, Warszawa 2016, s. 971–973; tenże, Glosa do postanowienia SA w Krakowie z dnia 22 października 2015 r., II AKz 1039/15, LEX/el. 2016.

¹⁵ Postanowienie SA w Krakowie z dnia 26 listopada 1998 r., II AKz¹ 87/98, Prok. i Pr. – wkł. 1999, nr 4, poz. 16; postanowienie SA w Warszawie z dnia 3 listopada 1998 r., II AKz¹ 115/98, Apelacja, SA w Warszawie 1999, nr 3, poz. K-11 z głosem aprobującą J. Kuleszy, Pal. 1999,

W judykaturze przyjmowano także, że do warunkowego przedterminowego zwolnienia mają również zastosowanie – na podstawie art. 56 k.k. – ogólne dyrektywy wymiaru kary¹⁶. Twierdzono, że: „Przy orzekaniu warunkowego zwolnienia z odbycia reszty kary nie mogą umknąć przesłanki, którymi kierował się sąd orzekający w sprawie merytorycznie, tak aby w efekcie nie doszło do zdeprecjonowania tego orzeczenia i aby decyzji o długotrwałości czasu wykonywania kary nie przeność (w efekcie) na etap postępowania wykonawczego”¹⁷.

Sąd Najwyższy w uchwale składu 7 sędziów z dnia 26 kwietnia 2017 r., I KZP 2/17, OSNKW 2017, Nr 6, poz. 32) trafnie wyjaśnił, że: „**Podstawę orzekania o warunkowym przedterminowym zwolnieniu z odbycia reszty kary pozbawienia wolności stanowią kryteria określone w art. 77 § 1 k.k., nie są natomiast przesłankami rozstrzygnięcia w tym przedmiocie dyrektywy wymiaru kary określone w art. 53 k.k., art. 54 § 1 k.k. oraz w art. 55 k.k. (art. 56 k.k.)**”. Pogląd ten został zaaprobowany w doktrynie¹⁸.

Istota problemu polega na tym, czy odesłanie w art. 56 k.k. do odpowiedniego stosowania art. 53, art. 54 § 1 oraz art. 55 k.k. do orzekania innych środków przewidzianych w tym kodeksie, dotyczy także warunkowego zwolnienia z reszty kary pozbawienia wolności. Rozstrzygając tę kwestię, Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, że stosowanie poprzez art. 56 k.k. dyrektyw wymiaru kary określonych w tych przepisach do instytucji warunkowego przedterminowego zwolnienia, nie jest możliwe bez zdekodowania regulacji zawartej w art. 77 § 1 k.k. Analizując treść art. 77 § 1,

nr 12/2000, nr 1, s. 179 – 184; postanowienie SA w Krakowie z dnia 10 grudnia 1998 r., II AKz¹ 143/98, KZS 1998, nr 12, poz. 28; postanowienie SA w Krakowie z dnia 25 lutego 1999 r., II AKz 52/99, KZS 1999, nr 3, poz. 26; postanowienie SA w Krakowie z dnia 25 lutego 1999 r., II AKz 53/99, KZS 1999, nr 3, poz. 27; postanowienie SA w Katowicach z dnia 9 czerwca 1999 r., II AKz¹ 386/99, Prok. i Pr. – wkł. 1999, nr 11–12, poz. 12; postanowienie SA we Wrocławiu z dnia 21 października 2004 r., II AKzw 709/04, KZS 2005, nr 7–8, poz. 108.

¹⁶ Postanowienie SA w Szczecinie z dnia 9 lutego 2012 r., II AKzw 60/12, OSAS w Szczecinie 2012, nr 4, s. 50–55; postanowienie SA w Krakowie z dnia 16 czerwca 1999 r., II AKz¹ 275/99, KZS 1999, nr 6–7, poz. 19; postanowienie SA w Gdańsku z dnia 18 października 2000 r., II AKz¹ 943/00, Prok. i Pr. – wkł. 2001, nr 4, poz. 21, z głosa krytyczną S. Lelentala, Prz. Więz. Pol. 2006, nr 51, s. 173–177; postanowienie SA w Szczecinie z dnia 16 maja 2008 r., II AKzw 272/08, Orz. SA w Szczecinie, PA w Szczecinie; postanowienie SA w Szczecinie z dnia 2 lipca 2008 r., II AKzw 434/08, Orz. SA w Szczecinie, PA w Szczecinie; postanowienie SA w Szczecinie z dnia 20 października 2010 r., II AKzw 819/10, Prok. i Pr. – wkł. 2012, nr 4, poz. 23; postanowienie SA w Szczecinie z dnia 9 lutego 2012 r., II AKzw 60/12, Prok. i Pr. – wkł. 2012/3, nr 1, poz. 20; J. Wojciechowska, [w:] G. Rejman (red), *Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz*, Warszawa 1999, s. 932; Z. Sienkiewicz, [w:] O. Górniok, S. Hoc, M. Kalitowski, S.M. Przyjemski, Z. Sienkiewicz, J. Szumski, L. Tyszkiewicz, A. Wąsek, *Kodeks karny. Komentarz*, t. I, Gdańsk 2005, s. 657; Z. Świda, *Charakter i stosowanie instytucji warunkowego przedterminowego zwolnienia od odbycia reszty kary pozbawienia wolności*, [w:] K. Krajewski (red.), *Nauki penalne wobec problemów współczesnej przestępczości. Księga jubileuszowa z okazji 70. rocznicy urodzin Prof. A. Gaberle*, Warszawa 2007, s. 375; W. Wróbel, [w:] W. Wróbel, A. Zoll (red.), *Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz do art. 53–116*, t. I. cz. II, Warszawa 2016, s. 95; V. Konarska-Wrzosek, [w:] R.A. Stefański (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2018, s. 442; J. Skupiński, J. Mierzwińska-Lorencka, [w:] R.A. Stefański (red.), *Kodeks karny*, Warszawa 2018, s. 580.

¹⁷ Postanowienie SA w Łodzi z dnia 23 marca 1999 r., II AKz 114/99, Prok. i Pr. 2000, nr 7–8, s. 89 z głosa krytyczną G. Wicińskiego, Prok. i Pr. 2000, nr 7–8, s. 89–95; postanowienie SA w Gdańsku z dnia 23 lutego 2000 r., II AKz¹ 67/00, Biul. PA w Gdańsku 2000, nr 5, s. 17.

¹⁸ Zob. Głosę aprobującą do tej uchwały K. Postulskiego, LEX/el. 2018.

a w szczególności zwrotu „tylko wówczas” doszedł do wniosku, że dotyczy on wyłącznie określenia warunku koniecznego do zastosowania tej instytucji, zauważając jednocześnie, że w wypadku, gdy zawarty w określonej regulacji katalog przesłanek nie jest zamknięty, ustawodawca posługuje się zwrotem „w szczególności”. Z związku z tym odwołał się do wykładni systemowej, podkreślając, że art. 56 k.k. jest zamieszczony w rozdziale VI zatytułowanym „Zasady wymiaru kary i środków karnych”, co oznacza, że dotyczy postępowania jurysdykcyjnego w stadium rozpoznawczym. Zatem art. 56 k.k. dotyczy tych środków, które stanowią reakcję na popełnione przestępstwo. Wprawdzie na tym etapie orzeka się o środkach związanych z poddaniem sprawcy próbie, uregulowanych w rozdziale VII k.k., w którym znajduje się także warunkowe zwolnienie z reszty kary, niemniej – podkreśla Sąd Najwyższy – instytucja ta jest powszechnie uznawana za formę wcześniejszego zwolnienia osoby już skazanej i odbywającej karę, przy nałożeniu na nią obowiązków i kontynuowaniu procesu oddziaływania (resocjalizacji) w warunkach wolnościowych, w ramach wyznaczonego okresu próby¹⁹. Nie wiąże się z orzekaniem o karze, ale z wykonywaniem kary. Warunkowe zwolnienie nie jest reakcją na popełnione przestępstwo, lecz na resocjalizacyjne postępy skazanego w toku wykonywania kary pozbawienia wolności²⁰. Rację ma Sąd Najwyższy, że instytucja warunkowego przedterminowego zwolnienia została z woli ustawodawcy tak ukształtowana, aby była wyrazem wyłącznie prewencji indywidualnej, a osiągnięcie innych celów kary, w tym w szczególności w zakresie prewencji generalnej, nie stanowi przesłanki jego stosowania.

W tym kontekście nie zasługuje na aprobatę pogląd sędziego W. Koziulewicza, zawarty w zdaniu odrębnym, że art. 77 § 1 k.k. określa jedynie minimalne warunki, które musi spełnić skazany, aby można było rozważać możliwość zastosowania wobec niego instytucji warunkowego przedterminowego zwolnienia z odbycia reszty kary pozbawienia wolności. Dopiero spełnienie się wszystkich tych przesłanek, pozwala na rozważenie możliwości warunkowego przedterminowego zwolnienia, a wydanie orzeczenia o udzieleniu warunkowego przedterminowego zwolnienia następuje wówczas, gdy są też spełnione wymogi wynikające z treści art. 53 k.k. (określającej dyrektywy ogólne i szczególne wymiaru kary), art. 54 § 1 k.k. (przewidującego dyrektywy wymiaru kary nieletniemu) oraz art. 55 k.k. (statuującego zasadę indywidualizacji kary), które są stosowane poprzez odesłanie do nich w art. 56 k.k. Jego zdaniem, pojęcie „innych środków” przewidzianych w kodeksie karnym obejmuje swoim zakresem wymienione w rozdziale VIII k.k. środki związane z poddaniem sprawcy próbie, w tym warunkowe przedterminowe zwolnienie.

¹⁹ T. Kalisz, *Warunkowe przedterminowe zwolnienie...*, s. 175.

²⁰ T. Lachowski, *Instytucja warunkowego...*, s. 120–121.

3. KARA ŁĄCZNA (ART. 85 § 3 K.K.)

W myśl art. 85 § 3 k.k. nie jest możliwe łączenie w wyroku łącznym kary orzeczonej za popełnione przestępstwo przez sprawcę po rozpoczęciu, a przed zakończeniem wykonywania kary w czasie popełnienia czynu. Oznacza to, że nawet jeżeli orzeczona kara za popełnione przez sprawcę przestępstwo po rozpoczęciu, a przed zakończeniem wykonywania kary, jest karą tego samego rodzaju lub nawet inną, lecz podlegającą łączeniu, nie może być połączona w węzeł kary łącznej z karą odbywaną w czasie popełnienia czynu. Jak zasadnie podkreśla się w judykaturze: „Przesłanka negatywna z art. 85 § 3 k.k. odnosi się do każdej kary wymierzonej i wykonywanej wobec sprawcy, który w trakcie jej wykonywania (tj. po rozpoczęciu, a przed jej zakończeniem) dopuszcza się popełnienia kolejnego przestępstwa. Jeśli zatem zważyć, że dopiero owo wykonywanie orzeczonej kary (jednostkowej lub łącznej), na gruncie ww. przepisu tworzy odpowiedni kontekst normatywny (tło) dla kolejnego przestępstwa popełnionego przez sprawcę, to w konsekwencji – popełnienie takiego przestępstwa już po zakończeniu okresu wykonania kary – oznacza a contrario, że nie zachodzi dodatkowy, negatywny warunek (przesłanka) wymiaru kary łącznej”²¹.

Na tle tego przepisu wyłoniła się wątpliwość, czy przepis ten ma zastosowanie w przypadku popełnienia przestępstwa w czasie korzystania przez skazanego z zezwolenia na opuszczenie zakładu karnego bez dozoru, na okres nieprzekraczający jednorazowo 14 dni (art. 138 § 1 pkt 8 k.k.w.).

Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 19 stycznia 2017 r. I KZP 12/16, (OSNKW 201, nr 2, poz. 8) zasadnie przyjął, że: „**Skazany, któremu udzielono zezwolenia na opuszczenie zakładu karnego bez dozoru, na okres nieprzekraczający jednorazowo 14 dni w trybie art. 138 § 1 pkt 8 k.k.w., odbywa w tym czasie karę pozbawienia wolności w rozumieniu art. 85 § 3 k.k. Popełnienie w trakcie odbywania tej kary przestępstwa, za które następnie orzeczono karę tego samego rodzaju lub inną podlegającą łączeniu, stanowi negatywną przesłankę wymierzenia kary łącznej w trybie wyroku łącznego. Tak samo należy ocenić sytuację, gdy skazany popełnił przestępstwo po upływie przedmiotowego zezwolenia, a więc w czasie już bezprawnego przebywania na wolności**”.

Pogląd ten został zaaprobowany w literaturze²². Trafnie Sąd Najwyższy podkreślił, że w przypadku gdy skazany przebywa na wolności na skutek udzielonego mu zezwolenia na czasowe opuszczenie zakładu karnego (art. 91 pkt 7, art. 92 pkt 9, art. 138 § 1 pkt 7 i 8, art. 141a § 1, art. 165 § 2, art. 234 § 2 i in. k.k.w.), czasu tego nie odlicza się od okresu odbywania kary, a okres pobytu skazanego na wolności jest traktowany jako odbywanie kary²³. Skoro okres ten traktowany jest jako odby-

²¹ Postanowienie SA w Szczecinie z dnia 10 marca 2016 r., II AKz 68/16, OSA w Szczecinie 2016, nr 1, s. 44–60.

²² Zob. Głosę do tego postanowienia D. Krakowiaka, LEX/el. 2017.

²³ K. Postulski, *Kodeks karny wykonawczy...*, s. 64–65; tenże, Komentarz do niektórych przepisów ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy, w zakresie zmian wprowadzonych ustawą z dnia 11 marca 2016 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz ustawy – Kodeks karny wykonawczy (Dz.U. 2016 poz. 428), LEX/el. 2016, teza 7; L. Osiński, [w:]

wanie kary, to przestępstwo popełnione w tym okresie jest popełnione w czasie odbywania kary.

Wątpliwości może budzić popełnienie przestępstwa przez skazanego po upływie okresu zezwolenia na czasowe opuszczenie zakładu karnego w wypadku, gdy ten nie powrócił do zakładu karnego, popełniając tym samym przestępstwo z art. 242 § 1 k.k. Zgodnie z art. 140 § 4 k.k.w. czasu przebywania skazanego poza zakładem nie odlicza się od okresu odbywania kary, chyba że sędzia zarządzi inaczej, w wypadku gdy skazany w tym czasie nadużył zaufania. Niewątpliwie w omawianym wypadku są podstawy do wydania takiego zarządzenia. Co do takiej sytuacji, Sąd Najwyższy słusznie przyjął niemożność łączenia kary orzeczonej za to przestępstwo z odbywaną, gdyż przeciwne rozwiązanie prowadziłoby *ad absurdum*; oznaczałoby to, że gdy skazany przebywa na wolności na skutek udzielonego mu zezwolenia na czasowe opuszczenie zakładu karnego, zachodziłaby negatywna przesłanka orzeczenia kary łącznej (art. 85 § 3 k.k.), jako że nie przestał on odbywać kary, a gdy skazany bezprawnie pozostaje poza zakładem karnym, nie byłoby przeszkód do orzeczenia kary łącznej, skoro odbywanie kary tym samym ustało. Słusznie zwraca uwagę, że bezprawne przebywanie skazanego poza zakładem karnym nie powinno go premiować w postaci możliwości łączenia kar, co nie wchodziłoby w grę przy zgodnym z prawem jego przebywaniu poza zakładem karnym.

4. ZNACZENIE ZWROTU „GROŹBA, O KTÓREJ MOWA W ART. 190” (ART. 115 § 12 K.K.)

Groźbą bezprawną – zgodnie z art. 115 § 12 k.k. – jest zarówno groźba, o której mowa w art. 190, jak i groźba spowodowania postępowania karnego lub rozgłoszenia wiadomości uwłaczającej czci zagrożonego lub jego osoby najbliższej; nie stanowi groźby zapowiedź spowodowania postępowania karnego, jeżeli ma ona jedynie na celu ochronę prawa naruszonego przestępstwem. W art. 190 § 1 k.k. chodzi o zagrożenie innej osobie popełnieniem przestępstwa na jej szkodę lub szkodę osoby najbliższej, która wzbudza w zagrożonym uzasadnioną obawę, że będzie spełniona. Odwołanie w tym przepisie do art. 190 k.k. nasunęło wątpliwość, czy chodzi tylko o zagrożenie innej osobie popełnieniem przestępstwa na jej szkodę lub szkodę osoby najbliższej, czy też wymagane jest, by groźba ta wzbudziła w zagrożonym uzasadnioną obawę jej spełnienia. W judykaturze nie ma jednolitego stanowiska w tej kwestii²⁴. Prezentowane są poglądy, że chodzi o:

J. Lachowski (red.), *Kodeks karny wykonawczy. Komentarz*, Warszawa 2016, s. 22; J. Lachowski, *Pozbawienie praw publicznych w Kodeksie karnym*, Prok. i Pr. 2003, nr 10, s. 67–68; R.A. Stefański, [w:] R.A. Stefański (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Legalis 2018, teza 18 do art. 43; uchwała SN z dnia 21 kwietnia 1989 r., V KZP 2/89, LEX nr 20351; postanowienie SN z dnia 17 maja 1990 r., V KZP 5/90, PS 1990, nr 9, s. 103 z głosem aprobującym R.A. Stefańskiego, OSP 1991, nr 1, poz. 1 częściowo krytyczną J. Kuleszy, PS 1992, nr 9, s. 103 i n.; postanowienie SA w Lublinie z dnia 24 września 1992 r., II AKo 32/92, LEX nr 21142.

²⁴ K. Janczukowicz, *Wzbudzenie obawy jako warunek odpowiedzialności za przestępne wywieranie wpływu na uczestnika postępowania*, LEX/el. 2015.

- 1) groźbę popełnienia przestępstwa na szkodę określonej osoby lub jej osoby najbliższej, o ile wzbudza w zagrożonym uzasadnioną obawę, że będzie spełniona²⁵;
- 2) groźbę popełnienia przestępstwa na szkodę innej osoby lub osoby najbliższej, nawet gdy nie wzbudziła w zagrożonym uzasadnionej obawy jej spełnienia²⁶. Argumentowano, że gdyby wywołanie stanu obawy w zagrożonym miało być elementem konstytutywnym znamienia groźby bezprawnej we wszystkich jej postaciach, to musiałby on znajdować się w ramach jej definicji ustawowej²⁷.

Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 14 września 2017 r., I KZP 7/17, (OSNKW 2017, Nr 11, poz. 63) uznał, że: „Zwrot »groźba, o której mowa w art. 190 k.k.«, zawarty w art. 115 § 12 k.k., dotyczy tylko zachowania sprawcy i nie obejmuje skutku w postaci wywołania u zagrożonego uzasadnionej obawy spełnienia groźby”. Jest to pogląd nietrafny, mimo że spotkał się z przychylną oceną w piśmiennictwie²⁸.

Definicją groźby bezprawnej w art. 115 § 12 k.k. została objęta także groźba karalna, o czym świadczy odesłanie do groźby, o której mowa w art. 190 k.k. Wprawdzie w odesłaniu tym nie wskazano, której jednostki tego przepisu ono dotyczy, lecz nie budzi wątpliwości, że chodzi o art. 190 § 1 k.k., w którym – jak już wspomniano – jest mowa o groźeniu innej osobie popełnieniem przestępstwa na jej szkodę lub szkodę osoby najbliższej, jeżeli groźba wzbudza w zagrożonym uzasadnioną obawę, że będzie spełniona. Zakładając racjonalność ustawodawcy nie sposób przyjąć, że miał na myśli tylko początkową treść tego przepisu; gdyby tak miało być, powtórzyłby tylko tę część, a nie odsyłałby do całego przepisu. Skoro tak nie uczynił, jest oczywiste, że w definicji tej zawarł też pozostałą jego treść, a mianowicie wymóg obawy spełnienia groźby. Nie przekonuje twierdzenie Sądu Najwyższego, że tzw. odesłanie wewnętrzne zawarte w art. 115 § 12 k.k. zastosowano jedynie w celu osiągnięcia skrótowości tekstu, co pozwala na odstępianie od przypisywania wykładni językowej tego przepisu decydującej roli.

Nieprzekonujące są argumenty, że: po pierwsze, wzbudzenie obawy spełnienia groźby zawarte jest w wielu typów przestępstw znamienych (art. 124 § 1, art. 128 § 3, art. 153 § 1, art. 197 § 1, art. 224 § 1, art. 232 § 1, art. 249, art. 250 i art. 260 k.k.) i doprowadzenie za pomocą groźby do zaistnienia skutku będącego znamieniem tych czynów np. w postaci wywarcia wpływu (art. 128, art. 224 § 1, art. 232 § 1, art. 250) zawiera już w sobie realizację elementu subiektywnego wystąpienia obawy spełnienia groźby; po drugie, przy przestępstwach formalnych, w których

²⁵ Wyrok SN z dnia 7 grudnia 1999 r., WA 38/99, LEX nr 39910; wyrok SA w Lublinie z dnia 3 października 2013 r., II AKa 152/13, LEX nr 1388873; wyrok SA we Wrocławiu z dnia 23 sierpnia 2012 r., II AKa 227/12, LEX nr 1220370; wyrok SA w Lublinie z dnia 13 października 2008 r., II AKa 236/08, LEX nr 477863.

²⁶ Postanowienie SN z dnia 27 marca 2014 r., I KZP 2/14, OSNKW 2014, nr 7, poz. 53; postanowienie SN z dnia 14 lutego 2013 r., II KK 120/12, LEX nr 1405555; wyrok SA w Białymstoku z dnia 9 października 2014 r., II AKa 202/14, LEX nr 1532570; wyrok SA w Katowicach z dnia 24 marca 2014 r., II AKa 20/14, LEX nr 1646974; wyrok SN w Lublinie z dnia 6 września 2012 r., II AKa 189/12, LEX nr 1217723.

²⁷ Wyrok SA w Białymstoku z dnia 9 października 2014 r., II AKa 202/14, LEX nr 1532570.

²⁸ Zob. Głosę aprobującą K. Nazar, *Ius Novum* 2018, nr 3, s. 194–204.

głównym przedmiotem ochrony są dobra o charakterze ogólniejszym (rodzajowe), np. niezakłócone funkcjonowanie organów państwowych (art. 224 § 2 k.k. 245 k.k.), przestępstwo jest dokonane z chwilą podjęcia działania i dotarcia groźby; trudno przyjmować, aby dokonanie takiego przestępstwa uzależniać nadto od powstania u zagrożonego uzasadnionej obawy spełnienia groźby popełnienia przestępstwa; po trzecie, różnicowanie sytuacji prawnej sprawcy w zależności od rodzaju groźby bezprawnej, jaką się posłużył, nie wydaje się racjonalne dlatego, że groźba popełnienia przestępstwa najbardziej uderza w dobro indywidualne, o czym świadczyć może stypizowanie w art. 190 § 1 k.k. jedynie tego rodzaju groźby bezprawnej. To, w jakim sposób ustawodawca typizuje wpływ znamienia w postaci groźby na zachowanie pokrzywdzonego, pozostaje bez wpływu na definicję groźby.

5. OSOBA PEŁNIĄCA FUNKCJĘ PUBLICZNĄ (ART. 115 § 19 K.K.)

W myśl art. 115 § 19 k.k. osobą pełniącą funkcję publiczną jest m.in. osoba zatrudniona w jednostce organizacyjnej dysponującej środkami publicznymi, chyba że wykonuje wyłącznie czynności usługowe. W kontekście tego przepisu powstał problem, czy kierownik bloku operacyjnego wojewódzkiego szpitala specjalistycznego jest osobą pełniącą funkcję publiczną.

Sąd Najwyższy zajmował się już podobnym problemem, uznając, że: „Pełnienie funkcji publicznej, o której mowa w art. 228 § 1 KK obejmuje czynności ordynatora w publicznym zespole opieki zdrowotnej, zarówno związane z administrowaniem, jak i udzielaniem świadczeń zdrowotnych wymienionych w art. 2 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 roku o zawodzie lekarza (Dz.U. z 1997, Nr 28, poz. 152 ze zm.) oraz w art. 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz.U. Nr 91, poz. 408 ze zm.) – finansowanych ze środków publicznych”²⁹.

Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 26 kwietnia 2017 r., I KZP 18/16 (OSNKW 2017, Nr 7, poz. 38) słusznie wskazał, że: „**Osobą pełniącą funkcję publiczną w rozumieniu art. 115 § 19 k.k. jest osoba zatrudniona w samodzielnym publicznym zakładzie opieki zdrowotnej jako jednostce organizacyjnej dysponującej środkami publicznymi, chyba że wykonuje w niej wyłącznie czynności usługowe**”.

Uzasadniając ten pogląd organ ten słusznie w pierwszej kolejności zajął się problemem, czy jednostka organizacyjna, w której dana osoba jest zatrudniona, dysponuje środkami publicznymi w rozumieniu art. 115 § 19 k.k. Trafnie odwołał się do art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych³⁰, w którym

²⁹ Uchwała 7 sędziów SN z dnia 20 czerwca 2001 r., I KZP 5/01, OSNKW 2001, nr 9–10, poz. 71 z głosami aprobującymi S.M. Przyjemskiego, Pr. i Med. 2002, nr 11, s. 131–136; J. Kuleszy, Prok. i Pr. 2002, nr 10, s. 103–108; T. Krawczyka, Prok. i Pr. 2002, nr 11, s. 115–121 oraz uwagami krytycznymi R.A. Stefańskiego, *Przegląd uchwał Izby Karnej Sądu Najwyższego w zakresie prawa karnego materialnego, prawa karnego wykonawczego i prawa wykroczeń za 2001 r.*, WPP 2002, nr 1, s. 121–128 i aprobującymi S. Zabłockiego, *Przegląd orzecznictwa Sądu Najwyższego – Izba Karne*, Pal. 2002, nr 5–6, s. 139.

³⁰ T.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 2077 ze zm.

są określone środki publiczne, mimo że w doktrynie odrzuca się taką koncepcję³¹. Jest to uzasadnione tym, że ustawa ta ma znaczenie podstawowe w tej dziedzinie i w związku z tym ma zastosowanie także w innych aktach prawnych³². Jej zastosowanie jest uzasadnione także tym, że samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej – zgodnie z art. 9 pkt 10 ustawy o finansach publicznych – należą do sektora finansów publicznych.

6. WPROWADZANIE DO OBROTU TZW. DOPALACZY (ART. 165 § 1 PKT 2 K.K.)

Przestępstwem określonym w art. 165 § 1 pkt 2 k.k. jest sprowadzenie niebezpieczeństwa dla życia lub zdrowia wielu osób albo dla mienia w wielkich rozmiarach przez wyrabianie lub wprowadzanie do obrotu szkodliwych dla zdrowia substancji, środków spożywczych lub innych artykułów powszechnego użytku lub też środków farmaceutycznych nieodpowiadających obowiązującym warunkom jakości. Na tle tego przepisu powstała wątpliwość, czy szkodliwymi dla zdrowia substancjami są środki zastępcze, tzw. dopalacze.

W myśl art. 27 pkt 27 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii³³ środkiem zastępczym jest produkt zawierający substancję o działaniu na ośrodkowy układ nerwowy, który może być użyty w takich samych celach jak środek odurzający, substancja psychotropowa lub nowa substancja psychoaktywna, których wytwarzanie i wprowadzanie do obrotu nie jest regulowane na podstawie przepisów odrębnych.

Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 31 maja 2017 r., I KZP 5/17 (OSNKW 2017, nr 7, poz. 40) zajął stanowisko, że: „**Jeżeli w wyniku wadliwej produkcji artykułu (środka, substancji itp.), odstąpienia od deklarowanej normy jakości, wadliwego przechowywania lub transportowania, czy też wprowadzania do obrotu towaru, który faktycznie jest innym produktem, niż wynikałoby to z jego opisu na opakowaniu, nazwy itp., przy jednoczesnym spełnieniu warunku, że produkt**

³¹ J. Majewski, [w:] W. Wróbel, A. Zoll (red.), *Kodeks karny. Część ogólna...*, t. I, cz. 1 2016, s. 1046–1051; J. Giezek [w:] J. Giezek (red.), *Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz*, Warszawa 2012, s. 729–730; C. Nowak, *Korupcja w polskim prawie karnym na tle uregulowań międzynarodowych*, Warszawa 2008, s. 344; R. Kardas, *Zatrudnienie w jednostce organizacyjnej dysponującej środkami publicznymi jako ustawowe kryterium wyznaczające zakres znaczeniowy pojęcia „osoba pełniąca funkcję publiczną”*, CzPKiNP 2005, nr 1, s. 50; A. Barczak-Oplustil, *Glosa do postanowienia SN z dnia 30 września 2010 r.*, I KZP 16/10, CzPKiNP 2010, nr 4, s. 154–155; T. Kanty, *Glosa do postanowienia SN z 30 września 2010 r.* I KZP 16/10, *Gd. Stud. Praw. – Prz. Orz.* 2011, nr 3, s. 145–159.

³² M. Zieliński, *Wykładnia prawa. Zasady, reguły, wskazówki*, Warszawa 2010, s. 212. Taki pogląd jest też prezentowany w doktrynie i orzecznictwie (O. Górniok [w:] M. Filar (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2016, s. 828; R. Zawłocki, [w:] M. Królikowski, R. Zawłocki (red.), *Kodeks karny. Część ogólna Komentarz. Art. 1–116*, 2017, s. 1414; postanowienie SN z dnia 30 września 2010, I KZP 16/10, OSNKW 2011, nr 11, poz. 96; wyrok SA we Wrocławiu z dnia 6 października 2005 r., II AKA 195/05, OSA 2006, nr 1, poz. 2; wyrok SA w Katowicach z dnia 12 marca 2008 r., II AKA 356/07, LEX nr 447045.

³³ T.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 1030 ze zm.

ten jest szkodliwy dla zdrowia w stopniu stanowiącym niebezpieczeństwo dla zdrowia lub życia wielu osób – to jego wyprodukowanie lub wprowadzenie do obrotu wyczerpuje dyspozycję art. 165 § 1 pkt 2 k.k.”. Jest ono nietrafne i słusznie spotkało się z krytyką w literaturze³⁴. Istota problemu sprowadza się do rozumienia użytego w art. 165 § 1 pkt 2 k.k. zwrotu „substancje szkodliwe dla zdrowia”. W doktrynie co do tego zarysowały się dwa stanowiska; pierwsze uznające, że nie są to substancje szkodliwe ze swej istoty, lecz takie, które nabrały cech szkodliwości wskutek na przykład wadliwego wytworzenia lub składowania³⁵; drugie przyjmujące, że szkodliwe dla zdrowia substancje są takie, które stanowić mogą zagrożenie dla stanu zdrowia w przypadku zetknięcia się z nimi³⁶. Sąd Najwyższy w omawianym postanowieniu opowiedział się za pierwszym poglądem, co zaważyło na ostatecznym jego stanowisku. W literaturze słusznie wskazuje się, że ustawodawca w przepisie tym nie zawarł żadnego ograniczenia co do charakteru szkodliwych dla zdrowia substancji, a wobec tego szkodliwymi dla zdrowia substancjami są nie tylko takie substancje, które nabrały cech szkodliwości wskutek na przykład wadliwego wytworzenia lub składowania, ale również substancje szkodliwe ze swej istoty³⁷. W związku z tym wyrabianie i/lub wprowadzenie do obrotu tzw. dopalaczy może wyczerpywać znamiona przestępstwa z art. 165 § 1 pkt 2 k.k., o ile ze względu na ich skład chemiczny i ilość stwarzają realne niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia wielu osób. W przepisie tym chodzi o zagrożenie zdrowia, mające charakter niebezpieczeństwa powszechnego, a nie szkodliwości dla zdrowia w nieznacznym stopniu, powodującą tylko przejściowe i niegroźne zakłócenie czynności organizmu³⁸. Nie znajduje normatywnego uzasadnienia pogląd, że: „Przepis art. 165 § 1 pkt 2 k.k. nie dotyczy substancji ze swej natury niebezpiecznych, którymi obrót jest zakazany, lecz dotyczy ochrony życia i zdrowia wielu osób, w sytuacji zetknięcia się przez nich z środkami ogólnie dostępnymi, co do których mają prawo być przekonane, iż ich „normalne” użycie będzie bezpieczne”³⁹.

Zasadnie zatem przyjmuje się w orzecznictwie, że: „Zachowanie sprawcy – wprowadzenie do obrotu szkodliwych dla zdrowia substancji – tylko wtedy wypełni dyspozycję z art. 165 § 1 pkt 2 k.k., gdy zostanie wykazane, że „szkodliwość substancji” ma taki charakter i wagę, że czyni konkretnym i realnym zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego w poważnym stopniu i ma charakter niebezpieczeństwa powszechnego”⁴⁰.

³⁴ Zob. Głosa krytyczna B. Gadeckiego, OSP 2017, nr 11, poz. 115.

³⁵ G. Bogdan, [w:] W. Wróbel, A. Zoll (red.), *Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz do art. 117–211*, t. II, Warszawa 2017, s. 447; K. Buchała, [w:] A. Zoll (red.), *Kodeks karny, Część szczególna. Komentarz do art. 117–277 Kodeksu karnego*, t. II, Zakamycze 1999, s. 340.

³⁶ P. Pętasz, [w:] M. Królikowski, R. Zawłocki (red.), *Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz do artykułów 117–221*, t. I, Warszawa 2017, s. 387; M. Gałązka, G. Hałas, [w:] A. Grześkowiak, K. Wiak (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2018, s. 913.

³⁷ B. Gadecki, Głosa do postanowienia SN z dnia 31 maja 2017 r., I KZP 5/17, OSP 2017, nr 11, poz. 115.

³⁸ Wyrok SN z dnia 30 maja 1977 r., IV KR 84/77, OSNPG 1977, nr 11, poz. 104.

³⁹ Wyrok SA w Lublinie z dnia 11 stycznia 2018 r., II AKa 266/17, LEX nr 2455116.

⁴⁰ Postanowienie SA w Krakowie z dnia 11 grudnia 2013 r., II AKz 483/13, LEX nr 1402863.

7. UCHYLANIE SIĘ OD ALIMENTÓW (ART. 209 § 1 K.K.)

Przestępstwo niealimentacji polega na uchylaniu się od wykonania obowiązku alimentacyjnego określonego co do wysokości orzeczeniem sądowym, ugodą zawartą przed sądem albo innym organem albo inną umową, jeżeli łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych albo jeżeli opóźnienie zaległego świadczenia innego niż okresowe wynosi co najmniej 3 miesiące (art. 209 § 1 k.k.).

Na tle tego przepisu zostało przedstawione Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia zagadnienie prawne: „Czy przerwy pomiędzy okresami, w których sprawca uporczywie uchyla się od wykonania ciężącego na nim obowiązku opieki przez niełożenie na utrzymanie osoby najbliższej lub innej osoby i przez to naraża ją na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych (art. 209 § 1 k.k.), powodują, że całość jego zachowania, z wyłączeniem okresu przerw, stanowi jeden czyn, czy też wiele czynów?

Sąd Najwyższy w postanowieniu 7 sędziów z dnia 26 kwietnia 2017 r., I KZP 1/17 (OSNKW 2017, nr 6, poz. 33) trafnie przyjął, że: „**Kryterium czasu decydujące o jedności lub wielości przestępstw powinno być rozumiane w tożsamy sposób w przypadku czynu ciągłego z art. 12 k.k. oraz w przypadku typów czynów zabronionych, których popełnienie zakłada wielość zachowań, w tym czynu zabronionego niealimentacji z art. 209 § 1 k.k.**”. Pogląd ten został poddany częściowej krytyce⁴¹. Uzasadniając ten pogląd Sąd Najwyższy słusznie wskazał, że dokonanie generalnej oceny w tym zakresie nie jest możliwe, a zależy od konkretnego stanu faktycznego. Niemniej zaznaczył, że wystąpienie przerw między poszczególnymi zachowaniami składającymi się na przestępstwo niealimentacji, a polegających na tym, że zobowiązany w tych okresach nie był w stanie wykonywać swojego obowiązku alimentacyjnego lub osoba uprawniona nie znajdowała się w sytuacji zagrożenia, powoduje, iż w istocie mamy do czynienia z więcej niż jednym przestępstwem⁴².

Zaniechanie wykonywania obowiązku alimentacyjnego z przyczyn obiektywnych, w szczególności braku możliwości realizacji stosownych świadczeń, nie może stanowić podstawy odpowiedzialności karnej za przestępstwo z art. 209 § 1 k.k. W sytuacji, gdy stan taki przedzielał okresy, w których spełnienie obowiązku alimentacyjnego było możliwe, dochodzi z reguły do wielości przestępstw. Wielość przestępstw jest możliwa pod warunkiem, że nie zachodzą przesłanki stosowania konstrukcji czynu ciągłego (art. 12 k.k.). Sąd Najwyższy słusznie podkreślił, że oceny tej dokonuje się na podstawie ogólnych kryteriów jedności i wielości czynów, do których powszechnie zalicza się także element czasowy, czyli okres, jaki upłynął pomiędzy dwoma badanymi zachowaniami, np. jeżeli okres ten jest dłuższy, to z reguły dochodzi do odrzucenia jedności czynu, a w konsekwencji do uznania, że zachodzi przypadek wielości przestępstw.

⁴¹ Zob. Głosę częściowo krytyczną M. Nawrockiego, „Prawo w Działaniu” 2016, nr 28, s. 248–254.

⁴² Wyrok SN z dnia 19 maja 2010 r., V KK 74/10, LEX nr 584784; wyrok SN z dnia 9 listopada 2011 r.; IV KK 321/11, LEX nr 1044059; wyrok SN z dnia 5 marca 2015 r., III KK 414/14, LEX nr 1665592 z głosem krytyczną S. Kowalskiego, OSP 2017, nr 5, poz. 47.

8. STOSOWANIE ART. 4 § 1 K.K. W POSTĘPOWANIU KARNYM WYKONAWCZYM (ART. 152 K.K.W.)

Warunkowe zawieszenie wykonania kary pozbawienia wolności co do zasady następuje w postępowaniu rozpoznawczym, ale możliwe jest także w postępowaniu wykonawczym. Artykuł 152 § 1 k.k.w. dopuszcza warunkowe zawieszenie wykonania kary pozbawienia wolności na zasadach określonych w art. 69–75 k.k. w wypadku gdy odroczenie wykonania kary nieprzekraczającej roku pozbawienia wolności trwało przez okres co najmniej jednego roku. W związku z obniżeniem – ustawą z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw⁴³ – górnej granicy kary pozbawienia wolności, której wykonanie może być warunkowo zawieszono z 2 lat do roku, powstał problem, czy na podstawie art. 152 § 1 k.k.w. możliwe jest warunkowe zawieszenie wykonania tej kary w rozmiarze przekraczającym rok za czyn popełniony przed wejściem w życie tej ustawy. Jego rozstrzygnięcie zależy od charakteru art. 152 § 1 k.k.w. i należałoby dopuścić taką możliwość – na podstawie art. 4 § 1 k.k. – w przypadku uznania, że przepis ten ma charakter materialnoprawny. Tymczasem kwestia ta wywołała rozbieżności w orzecznictwie⁴⁴.

Prezentowano pogląd, że art. 152 § 1 k.k.w. ma charakter materialnoprawny i z tego powodu jest objęty gwarancjami wynikającymi z treści art. 4 § 1 k.k. i nie podlega przyjętemu w kodeksie karnym wykonawczym reżimowi bezpośredniego stosowania ustawy nowej⁴⁵. Sąd Najwyższy zajął stanowisko, że: „Art. 4 § 1 k.k. powinien być stosowany w postępowaniu wykonawczym, jeśli dochodzi w nim do „orzekania o przestępstwie”, w szczególności co do rozmiarów i form orzeczonej wcześniej w wyroku odpowiedzialności karnej sprawcy”⁴⁶.

Przyjmowano też, że art. 4 § 1 k.k. nie stosuje się w postępowaniu wykonawczym⁴⁷.

Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 19 stycznia 2017 r., I KZP 13/16 (OSNKW 2017, Nr 2, poz. 9) słusznie uznał, że: **„1. Przepis art. 4 § 1 k.k. znajduje zastosowanie do wszelkich norm karnych mających materialnoprawny charakter, niezależnie od tego, w jakiej ustawie zostały zapisane. 2. Przepis art. 152 § 1 k.k.w. zawiera normę o charakterze materialnoprawnym, a zatem objęty jest gwarancjami wynikającymi z treści art. 4 § 1 k.k.”**

Uzasadniając ten pogląd Sąd Najwyższy trafnie zauważył, że przez zwrot: „czas orzekania” użyty na gruncie art. 4 § 1 k.k. rozumie się nie tylko czas wydawania wyroku rozstrzygającego o odpowiedzialności karnej oskarżonego, lecz także czas orzekania we wszystkich fazach postępowania karnego, tj. przygotowawczego,

⁴³ Dz.U. z 2015 r., poz. 396.

⁴⁴ K. Janczukowicz, *Wybór ustawy względniejszej przy warunkowym zawieszeniu wykonania kary w postępowaniu wykonawczym*, LEX/el. 2016.

⁴⁵ Wyrok SA w Gdańsku z dnia 30 grudnia 2015 r., II AKa 397/15, LEX nr 2017742; postanowienie SA w Katowicach z dnia 11 marca 2016 r., II AKz w 202/16, LEX nr 2087741.

⁴⁶ Postanowienie SN z dnia 28 sierpnia 2013 r., V KK 160/13, LEX nr 1362629.

⁴⁷ Postanowienie SA w Krakowie z dnia 28 października 2002 r., II AKz 454/02, LEX nr 74993.

głównego i wykonawczego, w których ma zapaść rozstrzygnięcie dotyczące losu osoby, przeciwko której toczy się postępowanie⁴⁸. Ponadto stosowanie warunkowego zawieszenia wykonania kary nakłada na sąd obowiązek dokonania oceny w zakresie celów kary określonych w art. 53 k.k. i w tym sensie przypomina ona modyfikacje prawomocnie orzeczonych kar, jaką przewiduje art. 75a k.k.⁴⁹ Pogląd ten wspiera także fakt, że możliwość warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności na etapie postępowania wykonawczego – jak podkreśla się w doktrynie – stanowi odstępstwo od zasady trwałości orzeczeń sądowych⁵⁰.

9. SPOŻYWANIE ALKOHOLU W MIEJSCU PUBLICZNYM (ART. 431 UST. 1 USTAWY Z DNIA 26 PAŹDZIERNIKA 1982 R. O WYCHOWANIU W TRZEŹWOŚCI I PRZECIWDZIAŁANIU ALKOHOLIZMOWI)

Wykroczeniem określonym w art. 43¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi⁵¹, jest m.in. spożywanie napojów alkoholowych wbrew zakazom określonym w art. 14 ust. 1 i 2a–6 tej ustawy. Artykuł 14 ust. 2a tej ustawy przed jego zmianą ustawą z dnia 10 stycznia 2018 r. o zmianie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych⁵² przewidywał zakaz spożywania napojów alkoholowych na ulicach, placach i w parkach, z wyjątkiem miejsc przeznaczonych do ich spożycia na miejscu, w punktach sprzedaży tych napojów. Na gruncie tego przepisu zrodziła się wątpliwość o znaczenie określenia „ulica”.

Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 19 stycznia 2017 r., I KZP 14/16 (OSNKW 2017, Nr 3, poz. 13) trafnie uznał, że: „Wykroczenie określone art. 43¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2016 r., poz. 487), wobec odesłania w nim do treści przepisu art. 14 ust. 1–6 tej ustawy, popełnia jedynie ten, kto spożywa alkohol w miejscach wskazanych w tych przepisach lub określonych w uchwale Rady Gminy, wydanej na podstawie art. 14 ust. 6 ustawy. Z treści art. 14 ust. 1–6 powołanej ustawy wynika wyraźnie, że nie jest zabronione spożywanie alkoholu w całej przestrzeni publicznej; użyte w art. 14 ust. 2a tej ustawy pojęcie „ulicy” należy interpretować zgodnie z definicją legalną tego pojęcia, zawartą w art. 4 pkt 3 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz.U. z 2016 r., poz. 1440 ze zm.), dopełnioną przez definicję drogi, określoną w art. 4 pkt 2 tejże ustawy”.

⁴⁸ W. Wróbel, *Zmiana normatywna i zasady intertemporalne w prawie karnym*, Kraków 2003, s. 631.

⁴⁹ W. Wróbel, *Aktualne problemy intertemporalne okresu przejściowego po wejściu w życie ustawy z 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw*, CzoPKiNP 2015, nr 3, s. 76–77.

⁵⁰ K. Postulski, *Stosowanie art. 152 kodeksu karnego wykonawczego*, PS 2001, nr 7–8, s. 71 i 73.

⁵¹ T.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 2137.

⁵² Dz.U. z 2018 r., poz. 310.

Wyjaśnienie to ma znacznie historyczne, gdyż według obecnego brzmienia art. 14 ust. 2a cyt. ustawy zabronione jest spożywanie napojów alkoholowych w miejscu publicznym, z wyjątkiem miejsc przeznaczonych do ich spożycia na miejscu, w punktach sprzedaży tych napojów, tym samym jego zakres został znacznie rozszerzony.

10. PRZEPISY TECHNICZNE W SEKTORZE GIER HAZARDOWYCH A ODPOWIEDZIALNOŚĆ KARNO-SKARBOWA ZA PRZESTĘPSTWO Z ART. 107 § 1 K.K.S. (ART. 6 UST. 1 I ART. 14 UST. 1 USTAWY Z DNIA 19 LISTOPADA 2009 R. O GRACH HAZARDOWYCH)⁵³

Sądowi Najwyższemu zostało przedstawione do rozstrzygnięcia zagadnienie prawne: „Czy przepisy art. 6 ust. 1 i art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych – (Dz.U. z 2015 r., poz. 612) w zakresie gier na automatach, ograniczające możliwość ich prowadzenia jedynie na podstawie udzielonej koncesji na prowadzenie kasyna, są przepisami technicznymi w rozumieniu art. 1 pkt 11 dyrektywy 98/34/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 czerwca 1998 r. ustanawiającej procedurę udzielania informacji w dziedzinie norm i przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. Urz. WE L 204 z 21.07.1998 r., ze zm.), a jeżeli tak to, czy wobec faktu nienotyfikowania tych przepisów Komisji Europejskiej, sądy karne w sprawach o przestępstwo skarbowe określone w art. 107 § 1 k.k.s. uprawnione są, w oparciu o art. 91 ust. 3 Konstytucji, do odmowy ich stosowania jako niezgodnych z prawem unijnym?”.

Sąd Najwyższy w uchwale 7 sędziów z dnia 19 stycznia 2017 r., I KZP 17/16 (OSNKW 2017, nr 2, poz. 7) stwierdził, że: „**Kolizja prawa krajowego z prawem unijnym, w świetle zasady bezpośredniego stosowania prawa Unii Europejskiej (art. 91 ust. 3 Konstytucji), może prowadzić do zastąpienia przepisów krajowych uregulowaniami prawa unijnego albo do wyłączenia normy prawa krajowego przez bezpośrednio skuteczną normę prawa Unii Europejskiej. W konsekwencji norma niestosowania krajowego przepisu technicznego, którego projektu nie notyfikowano Komisji Europejskiej, wynikająca z dyrektywy 98/34/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 czerwca 1998 r. ustanawiającej procedurę udzielania informacji w dziedzinie norm i przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. Urz. WE L 204 z 21.07.1998 r., ze zm.), wyłącza możliwość zastosowania w sprawie o przestępstwo z art. 107 § 1 k.k.s. przepisu art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (Dz.U. z 2015 r., poz. 612) w pierwotnym brzmieniu. Natomiast art. 6 ust. 1 tej ustawy mógł i może nadal stanowić uzupełnienie normy blankietowej zawartej w art. 107 § 1 k.k.s., o ile okoliczności faktyczne konkretnej sprawy pozwalają na ustalenie, że przepis ten ma zastosowanie i został naruszony**”. Jest to pogląd trafny, a jego argumentacja bogata oraz przekonująca i w całej rozciągłości należy ją podzielić.

⁵³ T.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 165 ze zm.

11. OKREŚLENIE „W TERMINIE PŁATNOŚCI PODATKU”
(ART. 28 UST. 4 USTAWY Z DNIA 26 LIPCA 1991 R.
O PODATKU DOCHODOWYM OD OSÓB FIZYCZNYCH)

Podatek od przychodu z odpłatnego zbycia nieruchomości i praw majątkowych jest płatny bez wezwania w terminie 14 dni od dnia dokonania odpłatnego zbycia na rachunek urzędu skarbowego, którym kieruje naczelnik urzędu skarbowego właściwy według miejsca zamieszkania podatnika i w tym terminie podatnik jest obowiązany złożyć deklarację według ustalonego wzoru (art. 28 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2006 r.⁵⁴). Na tym tle powstała wątpliwość: „Czy określenie „w terminie płatności podatku” odnosi się wyłącznie do terminu, w jakim podatek jest płatny, wskazanego w ustępie 2 zd. 2 tego artykułu, czy też również do terminu, w jakim podatek jest płatny, wskazanego w ustępie 3 artykułu 28 wskazanej ustawy?”

Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 14 września 2017 r., I KZP 8/17 (OSNKW 2018, nr 1, poz. 1) wyjaśnił, że: „Użyte w treści art. 28 ust. 4 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2006 r. (Dz.U. z 2000 r. Nr 14, poz. 176 ze zm., obecnie t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 2032), w zw. z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2006 r. Nr 217, poz. 1588 ze zm.), określenie „w terminie płatności podatku” odnosi się do terminu płatności podatku wskazanego w art. 28 ust. 2 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, jak też wskazanego w art. 28 ust. 3. Jeżeli zatem podatnik złożył oświadczenie, o którym mowa w art. 28 ust. 2a tej ustawy, jednak w określonym przez ustawę terminie nie postąpił w sposób deklarowany w oświadczeniu, terminem płatności podatku, zgodnie z art. 47 § 3 Ordynacji podatkowej z dnia 29 sierpnia 1997 r. (Dz.U. z 2017 r., poz. 201 ze zm.) w zw. z art. 28 ust. 3 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, jest następny dzień po upływie dwóch lat od dnia sprzedaży nieruchomości lub praw majątkowych. Do tego dnia podatnik jest zobowiązany obliczyć i zapłacić podatek w wysokości wskazanej w art. 28 ust. 2 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, wraz z odsetkami określonymi w art. 28 ust. 3 tej ustawy oraz – stosownie do art. 28 ust. 4 – złożyć deklarację według ustalonego wzoru”. Stanowisko to zasługuje na aprobatę, a powołane argumenty na jego poparcie są zasadne.

⁵⁴ Dz.U. z 2000 r. Nr 14, poz. 176 ze zm.

BIBLIOGRAFIA

- Barczak-Oplustil A., Glosa do postanowienia SN z dnia 30 września 2010 r., I KZP 16/10, CzPKiNP 2010, nr 4.
- Biederman J., Glosa do uchwały SN z dnia 20 listopada 2000 r., I KZP 36/2000, Pał. 2001, nr 7–8.
- Bogdan G., [w:] W. Wróbel, A. Zoll (red.), *Kodeks kamy. Część szczególna. Komentarz do art. 117–211*, t. II, Warszawa 2017.
- Buchała K., [w:] A. Zoll (red.), *Kodeks karny, Część szczególna. Komentarz do art. 117–277 Kodeksu karnego*, t. II, Zakamycze 1999.
- Gadecki B., Glosa do postanowienia SN z dnia 31 maja 2017 r., I KZP 5/17, OSP 2017, nr 11, poz. 115.
- Gajdus D., *Czynny żal w polskim prawie karnym*, Toruń 1984.
- Gałązka M., Hałas G., [w:] A. Grześkowiak, K. Wiak (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2018.
- Giezek J., Glosa do uchwały SN z dnia 20 listopada 2000 r., I KZP 36/2000, Prok. i Pr. 2001, nr 9.
- Giezek J., [w:] M. Bojarski (red.), *Prawo karne materialne. Część ogólna i szczególna*, Warszawa 2010.
- Giezek J. [w:] J. Giezek (red.), *Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz*, Warszawa 2012.
- Góral R., *Kodeks karny. Praktyczny komentarz*, Warszawa 2007.
- Janczukowicz K., *Brak przedmiotu oczekiwanego przez sprawcę a nieudolność usiłowania kradzieży (rozboju)*, LEX/el. 2015.
- Janczukowicz K., *Wzbudzenie obawy jako warunek odpowiedzialności za przestępne wywieranie wpływu na uczestnika postępowania*, LEX/el. 2015.
- Janczukowicz K., *Wybór ustawy względniejszej przy warunkowym zawieszeniu wykonania kary w postępowaniu wykonawczym*, LEX/el. 2016.
- Jezusek A., Glosa do uchwały 7 sędziów SN z dnia 19 stycznia 2017 r., I KZP 16/16, Prok. i Pr. 2017, nr 4.
- Kalisz T., *Warunkowe przedterminowe zwolnienie z reszty kary pozbawienia wolności z perspektywy problemów z ustaleniem treści i kierunku prognozy kryminologicznej*, [w:] T. Kalisz (red.) *Nowa Kodyfikacja Prawa Karnego*, t. XXX, Wrocław 2013.
- Kardas R., *Zatrudnienie w jednostce organizacyjnej dysponującej środkami publicznymi jako ustawowe kryterium wyznaczające zakres znaczeniowy pojęcia „osoba pełniąca funkcję publiczną”*, CzPKiNP 2005, nr 1.
- Kanty T., Glosa do postanowienia SN z dnia 30 września 2010 r. I KZP 16/10, Gd. Stud. Praw.–Prz. Orz. 2011 nr 3.
- Kmąk K., Glosa do uchwały 7 sędziów SN z dnia 19 stycznia 2017 r., I KZP 16/16, Prok. i Pr. 2017, nr 6.
- Konarska-Wrzosek V., [w:] V. Konarska-Wrzosek (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2018.
- Konarska-Wrzosek V., [w:] R.A. Stefański (red.), *Kodeks kamy, Komentarz*, Warszawa 2018.
- Kosiada M., Glosa do postanowienia SA we Wrocławiu z dnia 13 października 2004 r., II AKzW 685/04, Prok. i Pr. 2007, nr 5.
- Kowalski S., Glosa do wyroku SN z dnia 5 marca 2015 r., III KK 414/14 OSP 2017, nr 5.
- Krakowiak D., Glosa do uchwały 7 sędziów SN z dnia 19 stycznia 2017 r., I KZP 16/16, LEX/el. 2017.
- Krakowiak D., Glosa do postanowienia SN z dnia 19 stycznia 2017 r., I KZP 12/16, LEX/el. 2017.

- Krawczyk T., Glosa do uchwały 7 sędziów SN z dnia 20 czerwca 2001 r., I KZP 5/01, Prok. i Pr. 2002, nr 11.
- Kulesza J., Glosa do postanowienia SA w Warszawie z dnia 3 listopada 1998 r., II AKz 115/98, Pal. 2000, nr 1.
- Kulesza J., Glosa do uchwały 7 sędziów SN z dnia 20 czerwca 2001 r., I KZP 5/01, Prok. i Pr. 2002 nr 10.
- Lachowski J., *Pozbawienie praw publicznych w Kodeksie karnym*, Prok. i Pr. 2003, nr 10.
- Lachowski J., *Instytucja warunkowego przedterminowego zwolnienia*, PiP 2008, nr 2.
- Lachowski J., *Przesłanka materialna warunkowego przedterminowego zwolnienia na gruncie kodeksu karnego*, Prok. i Pr. 2008, nr 11.
- Lachowski J., *Warunkowe zwolnienie z reszty kary pozbawienia wolności*, Warszawa 2010.
- Lachowski J., [w:] M. Królikowski, R. Zawłocki (red.), *Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz. Art. 1–116*, Warszawa 2017.
- Lelental S., Glosa do postanowienia SA w Krakowie z dnia 6 czerwca 2001 r., II AKz¹ 189/01, Przegląd Więziennictwa Polskiego 2002, nr 36.
- Lelental S., Glosa do postanowień SA w Gdańsku z 18 października 2000 r., II AKz 943/2000 i z dnia 7 czerwca 2005 r., II AKzw 399/2005, Przegląd Więziennictwa Polskiego 2006, nr 51.
- Lelental S., [w:] M. Melezini (red.), *System Prawa Karnego. Kary i inne środki reakcji karnoprawnej*, t. 6, Warszawa 2016.
- Majcher Sz., Glosa do uchwały SN z dnia 20 listopada 2000 r., I KZP 36/2000, TBSPUJ 2004, nr 11–12.
- Majewski J., [w:] W. Wróbel, A. Zoll (red.), *Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz do art. 53–116*, t. I, cz. 1, Warszawa 2016.
- Małecki M., Glosa do uchwały 7 sędziów SN z dnia 19 stycznia 2017 r., I KZP 16/16, OSP 2017, nr 7–8, poz. 79.
- Marek A., *Istota nieudolnego usiłowania przestępstwa*, RPEiS 1968, nr 1.
- Marek A., *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2010.
- Markowska E., Glosa do uchwały SN z dnia 20 listopada 2000 r., I KZP 36/2000, Prok. i Pr. 2005, nr 9.
- Mozgawa M., [w:] M. Mozgawa (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2017.
- Nawrocki M., Glosa do postanowienia 7 sędziów SN z dnia 26 kwietnia 2017 r., I KZP 1/17, Prawo w Działaniu 2016, nr 28.
- Nazar K., Glosa do postanowienia SN z dnia 14 września 2017 r., I KZP 7/17, Ius Novum 2018, nr 3.
- Nowak C., *Korupcja w polskim prawie karnym na tle uregulowań międzynarodowych*, Warszawa 2008.
- Osiński L., [w:] J. Lachowski (red.), *Kodeks karny wykonawczy. Komentarz*, Warszawa 2016.
- Pętasz P., [w:] M. Królikowski, R. Zawłocki (red.), *Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz do artykułów 117–221*, t. I, Warszawa 2017.
- Postulski K., *Stosowanie art. 152 kodeksu karnego wykonawczego*, PS 2001, nr 7–8.
- Postulski K., *Kodeks karny wykonawczy. Komentarz*, Warszawa 2016.
- Postulski K., Glosa do postanowienia SA w Krakowie z dnia 22 października 2015 r., II AKzw 1039/15, LEX/el. 2016.
- Postulski K., *Komentarz do niektórych przepisów ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy, w zakresie zmian wprowadzonych ustawą z dnia 11 marca 2016 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz ustawy – Kodeks karny wykonawczy (Dz.U.16.428)*, LEX/el. 2016.

- Postulski K., Glosa do uchwały składu 7 sędziów SN z dnia 26 kwietnia 2017 r., I KZP 2/17, LEX/el. 2018.
- Przyjemski S.M., Glosa do uchwały 7 sędziów SN z dnia 20 czerwca 2001 r., I KZP 5/01, Pr. i Med. 2002, nr 11.
- Sienkiewicz Z., [w:] O. Górniok, S. Hoc, M. Kalitowski, S.M. Przyjemski, Z. Sienkiewicz, J. Szumski, L. Tyszkiewicz, A. Wąsek, *Kodeks karny. Komentarz, t. I*, Gdańsk 2005.
- Skupiński J., Mierzwińska-Lorencka J., [w:] R.A. Stefański (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2018.
- Sroka T., [w:] M. Królikowski, R. Zawłocki (red.), *Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz. Art. 1–116*, Warszawa 2017.
- Stefańska B.J., [w:] R.A. Stefański (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2018.
- Stefański R.A., Glosa do postanowienia SN z dnia 17 maja 1990 r., V KZP 5/90, OSP 1991, nr 1, poz. 1.
- Stefański R.A., *Przegląd uchwał Izby Karnej Sądu Najwyższego w zakresie prawa karnego materialnego, prawa karnego wykonawczego i prawa wykroczeń za 2000 r.*, WPP 2001, nr 1.
- Stefański R.A., *Przegląd uchwał Izby Karnej Sądu Najwyższego w zakresie prawa karnego materialnego, prawa karnego wykonawczego i prawa wykroczeń za 2001 r.*, WPP 2002, nr 1.
- Stefański R.A., *Przestępstwo urojone*, Prok. i Pr. 2008, nr 3.
- Stefański R.A., [w:] R.A. Stefański (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Legalis 2018.
- Świda Z., *Charakter i stosowanie instytucji warunkowego przedterminowego zwolnienia od odbycia reszty kary pozbawienia wolności*, [w:] K. Krajewski (red.), *Nauki penalne wobec problemów współczesnej przestępczości. Księga jubileuszowa z okazji 70. rocznicy urodzin Prof. A. Gaberle*, Warszawa 2007.
- Wąsek A., Glosa do uchwały SN z dnia 20 listopada 2000 r., I KZP 36/2000, OSP 2001, nr 4.
- Wiak K., [w:] A. Grześkowiak, K. Wiak (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2018.
- Wiciński G., Glosa do postanowienia SA w Łodzi z dnia 23 marca 1999 r., II AKz 114/99, Prok. i Pr. 2000, nr 7–8.
- Wojciechowska J., [w:] G. Rejman (red.), *Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz*, Warszawa 1999.
- Wróbel W., *Zmiana normatywna i zasady intertemporalne w prawie karnym*, Kraków 2003.
- Wróbel W., *Aktualne problemy intertemporalne okresu przejściowego po wejściu w życie ustawy z 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw*, CzPKiNP 2015, nr 3.
- Wróbel W., [w:] W. Wróbel, A. Zoll (red.), *Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz do art. 53–116, t. I. cz. II*, Warszawa 2016.
- Zabłocki S., *Przegląd orzecznictwa Sądu Najwyższego – Izba Karne*, Pal. 2001, nr 1–2.
- Zabłocki S., *Przegląd orzecznictwa Sądu Najwyższego – Izba Karne*, Pal. 2002, nr 5–6.
- Zawłocki R., [w:] M. Królikowski, R. Zawłocki (red.), *Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz do art. 1–31, t. I*, Warszawa 2010.
- Zawłocki R., [w:] M. Królikowski, R. Zawłocki (red.), *Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz. Art. 1–116*, Warszawa 2017.
- Zieliński M., *Wykładnia prawa. Zasady, reguły, wskazówki*, Warszawa 2010.
- Zoll A., [w:] W. Wróbel, A. Zoll (red.), *Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz do art. 1–52, t. I, cz. 1*, Warszawa 2016.

PRZEGLĄD UCHWAŁ IZBY KARNEJ SĄDU NAJWYŻSZEGO W ZAKRESIE
PRAWA KARNEGO MATERIALNEGO, PRAWA KARNEGO WYKONAWCZEGO,
PRAWA KARNEGO SKARBOWEGO I PRAWA WYKROCZEŃ ZA 2017 R.

Streszczenie

W artykule zostały poddane analizie uchwały i postanowienia Izby Karnej Sądu Najwyższego zapadłe w trybie rozstrzygania zagadnień prawnych w zakresie prawa karnego materialnego, prawa karnego wykonawczego, prawa wykroczeń i prawa karnego skarbowego za 2017 r. Przedmiotem rozważań są: pojęcie „przedmiotu nadającego się do popełnienia na nim czynu zabronionego”, będącego jednym z elementów usiłowania nieudolnego przestępstwa (art. 13 § 2 k.k.); przesłanki orzekania o warunkowym przedterminowym zwolnieniu z reszty kary pozbawienia wolności (art. 77 § 1 k.k.); znaczenie skazania za przestępstwo popełnione podczas korzystania przez skazanego z zezwolenia na opuszczenie zakładu karnego bez dozoru, (art. 138 § 1 pkt 8 k.k.w.) w aspekcie negatywnej przesłanki wymierzenia kary łącznej w trybie wyroku łącznego (art. 85 § 3 k.k.); rozumienie groźby karalnej określonej w art. 190 § 1 k.k., stanowiącej jeden z elementów definicji groźby (art. 115 § 12 k.k.); pełnienie funkcji publicznej przez osobę zatrudnioną w samodzielnym publicznym zakładzie opieki zdrowotnej (art. 115 § 19 k.k.); odpowiedzialność za wprowadzanie do obrotu tzw. dopalaczy (art. 165 § 1 pkt 2 k.k.); znaczenie prawnokarne przerw pomiędzy okresami, w których sprawca uporczywie uchyla się od wykonania ciężącego na nim obowiązku opieki przez niełożenie na utrzymanie osoby najbliższej lub innej osoby (art. 209 § 1 k.k.); stosowanie ustawy względniejszej dla sprawcy w razie jej zmiany (art. 4 § 1 k.k.) do orzekania warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności w postępowaniu karnym wykonawczym (art. 152 k.k.w.); wykroczenie spożywania alkoholu w miejscu publicznym (art. 431 ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi); przepisy techniczne w sektorze gier hazardowych a odpowiedzialność karno-skarbowa za przestępstwo z art. 107 § 1 k.k.s. (art. 6 ust. 1 i art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (Dz.U. z 2015 r., poz. 612); określenie „w terminie płatności podatku” (art. 28 ust. 4 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych).

Słowa kluczowe: dopalacze, funkcja publiczna, groźba bezprawna, gry hazardowe, kara łączna, podatek, Sąd Najwyższy, uchwała, uchylenie się od alimentów, usiłowanie, ustawa względniejsza, warunkowe zwolnienie

REVIEW OF RESOLUTIONS OF THE SUPREME COURT CRIMINAL CHAMBER
CONCERNING SUBSTANTIVE CRIMINAL LAW, PENALTY EXECUTION LAW,
FISCAL PENAL LAW AND MISDEMEANOUR LAW IN 2017

Summary

The article analyses resolutions and rulings issued by the Criminal Chamber of the Supreme Court resulting from adjudication of legal issues concerning substantive criminal law, penalty execution law, misdemeanour law and fiscal penal law in 2017. The article discusses: the concept of “the object of a prohibited act”, which is one of the elements of an unsuccessful attempt to commit an offence (Article 13 § 2 CC); condition for ruling conditional release of a person sentenced to the penalty of deprivation of liberty from serving the balance of the penalty (Article 77 § 1 CC); the significance of a conviction for a crime committed by

a convict released from prison without supervision (Article 138 § 1 (8) PEC) as a negative condition for ruling an aggregate penalty in the form of an aggregate sentence (Article 85 § 3 CC); interpretation of a punishable threat determined in Article 190 § 1 CC constituting one of the elements of the definition of a threat (Article 115 § 12 CC); performing a public function by a person employed in an independent public healthcare institution (Article 115 § 19 CC); liability for trafficking the so-called designer drugs (Article 165 § 1 (2) CC); legal significance of breaks between periods in which a perpetrator persistently evades the duty to take care by not providing maintenance for the next of kin or other persons (Article 209 § 1 CC); in case of change in legislation, application of a more relevant statute to a perpetrator (Article 4 § 1 CC) in order to rule a conditional suspension of the execution of the penalty of deprivation of liberty in a penalty execution proceeding (Article 152 PEC); the misdemeanor of alcohol consumption in a public place (Article 431 (1) Act of 26 October 1982 on upbringing in sobriety and preventing alcoholism); technical regulations in the gambling sector vs. fiscal penal liability for an offence under Article 107 § 1 FPC (Article 6 (1) and Article 14 (1) Act of 19 November 2009 on gambling (Dz.U. of 2015, item 612); the phrase 'in tax payment term' (Article 28 (4) Act of 26 July 1991 on personal income tax).

Keywords: designer drugs, public function, unlawful threat, gambling, aggregate penalty, Supreme Court, resolution, maintenance evasion, attempt, more relevant statute, conditional release

Cytuj jako:

Stefański R.A., *Przegląd uchwał Izby Karnej Sądu Najwyższego w zakresie prawa karnego materialnego, prawa karnego wykonawczego, prawa karnego skarbowego i prawa wykroczeń za 2017 r.* [Review of resolutions of the Supreme Court Criminal Chamber concerning substantive criminal law, penalty execution law, fiscal penal law and misdemeanour law in 2017], „Ius Novum” 2019 (Vol. 13) nr 1, s. 65–88. DOI: 10.26399/iusnovum.v13.1.2019.04/r.a.stefanski

Cite as:

Stefański, R.A. (2019) 'Review of resolutions of the Supreme Court Criminal Chamber concerning substantive criminal law, penalty execution law, fiscal penal law and misdemeanour law in 2017'. *Ius Novum* (Vol. 13) 1, 65–88. DOI: 10.26399/iusnovum.v13.1.2019.04/r.a.stefanski